

"Patronen" på Fogelstad.

Kvinnlig bravad

DAGENS FEMINIST är inte längre intresserad av eländesbeskrivningar av kvinnligt förtryck. I stället söker hon böcker om kvinnliga bravader. Så sägs i DN-serien "90-talets feminism". **Hjördis Levin**, kvinnoforskare och kommunalpolitiker, siktar därför rätt när hon nu ger ut skriften **Elisabeth Tamm på Fogelstad, En radikal herrgårdsfröken** (Symposion), ty Elisabeth Tamm var verkligen betydande. Hon var vår första kvinnliga kommunalnämndsordförande, en av de första kvinnorna i riksdagen liksom i landstinget. Hon startade tidningen Tidevarvet och skapade den kvinnliga medborgarskolan på Fogelstad. Sitt egentliga arbete hade hon som ägare av Fogelstads jordbruksgods i Julita socken.

Hon hade inte någon bror som kunde överta gården, hon gifte sig aldrig, hon "avstod från kvinnorollen". Frågan är nu om hon verkligen gjorde det. I sin biografi över Elin Wägner beskriver Isaksson/Linder patron på Fogelstad som en dam med "lesbiska böjelser", en härsklysten, nyckfull och hänsynslös person.

I polemik med denna uppfattning anser Levin att Elisabeth Tamm genom att fly från kvinnorollen egentligen flydde från den passivitet och underkastelse som det innebar att vara kvinna i hennes klass på den tiden. Elisabeth Tamm hade, och har, många systrar som söker vänskap med kvinnor hellre än underkastelse eller kompromiss. Här har Hjördis Levin funnit en problematik i kvinnornas historia som inte är särskilt utforskad, men som förmodligen har stor betydelse för vår uppfattning om kvinnorörelsens pionjärer.

BERIT WILSON